

Учебна програма по литература за XI клас – задължителна подготовка

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебно съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки
Ядро 1: Социо-културни компетентности	Стандарт 5: Притежава диференцирани знания за своята национална и културна идентичност. Очаквани резултати Ученикът: 1. Познава факторите, определящи своеобразието на националния културен модел – историческа съдба, национален характер. 2. Разграничава периодите в историческото развитие на България и свързаните с тях културно-исторически периоди, като отчита факторите, определящи своеобразието и многообразието на всеки етап. 3. Разбира приноса на българската литература за изграждане на националната идентичност, националното самосъзнание и националните идеали, валидни за всяко време.	Учениците трябва: 1. Да осмислят националните идеали, намерили отражение в литературата – борбата за национално освобождение и обединение. 2. Да разбират ролята на литературата за формирането на националните ценности. 3. Да диференцират аспектите на националното: – патетични аспекти (националния език, националното пространство, националната идея, националния пантеон на героите); – негативни аспекти (робското примирение и байганювщината). 4. Да осмислят появата и развитието на нови тенденции в националната ни литература в контекста на исторически променящия се социокултурен модел (растяща социална диференциация, в която творците търсят своето място).	национален идеал, национална идентичност, национално самосъзнание, национални митове	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да откриват в съдържанието на изучаваните творби различните аспекти и образи на националното и да коментират как те допринасят за изграждане на българската нация. 2. Да коментират актуалността и валидността на основните национални идеи, както и преосмислянето им в хода на литературния процес. 3. Да коментират актуалността и валидността на основните национални идеи и тяхното преосмисляне както в социокултурния контекст на възникването им, така и в социокултурния контекст на нашето време.	В съпоставка с изученото по история да се изгради по-пълна представа за формирането и развитието на българската национална идентичност.
Ядро 2: Литературни компетентности	Стандарт 1: Притежава системни знания за строежа и функционирането на художествената творба, умее свободно да навлиза в изучаваните произведения и си служи непротиворечиво със специфична литературоведска терминология. Очаквани резултати Ученикът: 1. Отчита обществените и културните функции на художествената литература. 2. Открива смисловите и комуникативните аспекти на литературната творба. 3. Разбира основните проблеми от поетиката на литературната творба.	Учениците трябва: 1. Да разбират: – спецификата на естетическия и обществения характер на литературата; – основни естетически категории; – ролята на литературата за естетическото усвояване на българската действителност. 2. Да отчитат ролята на следните смислови и комуникативни аспекти на литературната творба: – проблема за художествената условност; – знаковия характер на литературата; – художествената комуникация; – отношението автор – герой – читател. 3. Да разбират някои основни понятия на поетиката:	естетически категории, прекрасно, трагично, комично, хумор, сатира, ирония, сарказъм, художествена комуникация, автор – герой – читател, жанр, разказ, повест, елегия, ода, балада, фейлетон, памфлет, пътепис, лирическа миниатюра, поетически език,	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят със същността и съдържанието на литературоведските понятия и общите характеристики на литературата като изкуство. 2. Да анализират и откриват основните аспекти на литературната творба: идейно-художествено внушение, теми, мотиви, композиция, образи на героите, художествен език. 3. Да осмислят ролята на поетическия език и стихосложението за формиране на художествения смисъл и въздействие.	

		– жанр; – текстови структури и структурни елементи на художествената творба; – поетически език на художествената творба	художествен характер, лирически аз, художествен тип, тропи и фигури		
Ядро 2: Литературни компетентности	Стандарт 4: Познава развитието на българската литература като част от европейския литературен процес и националната обществена и културна история (според програмата за учебно съдържание на първо равнище). Очаквани резултати Ученикът познава: 1. Българската литература до Освобождението, представена със следните автори и творби: 1.1. Христо Ботев Лирика: „Майце си“, „Към брата си“, „Делба“, „До моето първо либе“, „Елегия“, „Борба“, „Моята молитва“, „Хайдутин“, „На прощаване“, „Хаджи Димитър“, „Обесването на Васил Левски“ Публицистика: „Политическа зима“, „Смешен плач“ 1.2. Иван Вазов Лирика: „Пряпорец и гусла“, „Тъгите на България“ 2. Българската литература от Освобождението до края на XIX в. 2.1. Иван Вазов Лирика: „Епопея на забравените“, „Практическият човек“, „Средство да нямаш врагове“, „Двадесетий век“, „Линее нашто поколение“, „Сливница“, „При Рилския манастир“, „Към природата“, „Елате ни вижте“ Проза: „Чичовци“, „Под игото“, „Дядо Йоцо гледа“,	Учениците трябва: 1. Да разбират развитието на българската литература в периода на националноосвободителните борби: 1.1. Художествени и обществени задачи на литературата от високото българско възраждане. 1.2. Проявление на: – идеи от просвещението и романтизма в литературата на Българското възраждане; – националния идеал; – стремежа към утвърждаване на националната идентичност; – стремежа за приобщаване към европейските и общочовешките ценности и култура. 2. Да разбират развитието на българската литература в периода от Освобождението до края на XIX век: 2.1. Развитие на идеята за националното (национален идеал, национален език, национален характер, национална история, държава); 2.2. Проблематизиране на представите за родното (възрожденски идеали – идеали на следосвободенското време): – сатира на отрицателните страни на националния характер; – българинът и другите.	литературна история, литературен процес, литературно направление, литературна школа, социален реализъм, модерно съзнание, индивидуализъм, символизъм	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят с основните произведения на българската литература и да коментират главните културно-исторически и художествени проблеми, разработвани от тях. 2. Да проследят разволя на литературния процес. 3. Да изясняват литературните явления в съпоставка на автори и произведения от българската и европейската литература. 4. Да разширят, задълбочат и надграждат знанията си чрез детайлизиране. 5. Да изясняват съотношението риторика – стилистика в поезията на Иван Вазов. 6. Да разглеждат Вазовата поетиката в съпоставителен план с поетика на Ботев.	Да осъзнават взаимовръзката между историческите събития и литературния процес, между националната идеология и темите и проблемите в литературата.

	„Пейзаж“, „Тъмен герой“, „Кандидат за хамама“ 2.2. Алеко Константинов Фейлетони: „Страст“, „Честита Нова година“, „По изборите в Свищов“, „Сеятели на рабски чувства“, „Разни хора, разни идеали“. „Бай Ганю“	3. Развитие на поетическия език: – от фолклорната поетика към поетиката на европейската и световната литература; – развитие на жанровата система.			
Ядро 2: Литературни компетентности	Стандарт 4: Познава развитието на българската литература като част от европейския литературен процес и националната обществена и културна история (според програмата за учебно съдържание на първо равнище). Очаквани резултати: Ученикът познава: 3. Тенденциите в развитието на българската литература от началото на XX век до Първата световна война 3.1. Национална литературна традиция и естетически индивидуализъм Кръгът „Мисъл“ 3.1. Пенчо Славейков „Олаф ван Гелдерн“, „Епически песни“, „Псалом на поета“, „Сън за щастие“ 3.2. Пейо Яворов Лирика: „На нивата“, „Заточеници“, „Арменци“, „Хайдушки песни“, „Ще бъдеш в бяло“, „Две хубави очи“, „Стон“, „Калиопа“, „Сенки“, „Песен на песента ми“, „Градушка“, „Нощ“, „Песента на човека“, „Към върха“, „Маска“, „Две души“ Драма: „В полите на Витоша“ 4. Духовни и социални аспекти на общностното живеене, отразени в литературата 4.1. Елин Пелин Разкази: „Ветрената мелница“, „Мечтатели“, „Косачи“, „Край воденицата“, „Задушница“, „На оня свят“, „Андрешко“, „Престъпление“, „Напаст божия“	Учениците трябва: 4. Да разберат предпоставките, които налагат деленето на българското културно и литературно пространство от началото на XX век до Първата световна война: 4.1. Естетическият конфликт „стари и млади“; 4.2. Нов поглед към проблема за националното; 4.3. Личността и универсалните ценности. 5. Проблематизиране на представите: 5.1. За националното; 5.2. За родовото; 5.3. За социалното; 5.4. За личностното и универсалното. 6. Развитие на поетическия език: 6.1. Възникване на модернистичен и символистичен изказ; 6.2. Развитие на жанровата система.		На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да коментират аспектите на българския литературен процес в съпоставка с европейските литературни направления и школи. 2. Да проследяват литературния процес в стремежа към догонване на европейското развитие. 3. Да разбират преминаването от фолклорните мотиви към проблемите, поставени от историята, и към диференцирано изразяване на индивидуалния свят на личността. 4. Да разглеждат поетиката на символизма в съпоставителен план с поезията от началото на XX век. 5. Да изясняват промените в жанра разказ в съпоставка между разказа на Иван Вазов и разказа на Елин Пелин.	Осъществява връзка между проблемите, открити в литературните творби и философските аспекти на познанието.

	Повести: „Гераците“ Сборник разкази „Под манастирската лоза“ 5. Символизъм 5.1. Лирика – поет по избор 5.2. Димчо Дебелянов – „Пловдив“, „Станси“, „Черна песен“, „Спи градът“, „Да се завърнеш...“, „Помниш ли, помниш ли...“, „Аз искам да те помня все така“, „Гора“, „Миг“, „Един убит“, „Сиротна песен“, „Тиха победа“, „Прииждат, връщат се“				
Ядро 3: Социокултурна и литературна компетентност: общуване с художествената творба	Стандарт 1: Ситуира изучавана литературна творба в породилата я културна система и я анализира в съответствие с присъщата ѝ културна и художествена норма. Очаквани резултати Ученикът: 1. Разбира връзката между социокултурната ситуация и пораждането на литературната творба. 2. Разбира вътрешната взаимовръзка между отделните автори и творби, оформящи целостта на литературния процес. 3. Може да ситуира изучаваната творба в нейния социокултурен и художествен контекст.	Учениците трябва: 1. Да разбират връзката между социокултурната ситуация и литературната творба: – времето поражда своите основни духовни проблеми; – литературата реагира по различен начин на тях, но винаги взема отношение. 2. Разбират отношението между творбата и естетическия вкус на епохата.	социокултурна ситуация и литература, художествен контекст, художествена норма на епохата	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да проблематизират откритите в изучаваната творба идеи и да ги съотнасят с проблемите на социокултурната ситуация, породила произведението. 2. Да съотнасят художествен текст или автор към съответен социокултурен и литературен контекст.	
	Стандарт 2: Извлича художествения смисъл на конкретно литературно произведение във връзка с неговото място в творчеството на писателя, в развитието на школата или направлението и в общочовешки план. Очаквани резултати Ученикът: 1. Прави анализ на изучавана литературна творба.	Учениците трябва: 1. Да анализират художествена творба (художествени творби) с оглед на поставен проблем: – свързват структурните и тематичните особености на творбата с характерните за епохата художествени и естетически норми; – отчитат влиянието на индивидуалния стил.	историческо развитие на жанровете, литературно направление, поколение, школа, индивидуален стил	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да откриват в проблематиката на разглежданата творба характерните за епохата хуманитарни проблеми. 2. Да отнасят откритите в художествената творба проблеми към проблемите на нашето време.	Прилага усвоените теоретични знания по етика и естетика при интерпретацията на конкретните литературни произведения. Обвързва изясняването на изведените в литературната творба

	2. Посочва връзката между открития художествен смисъл на творбата и основните хуманитарни проблеми в творчеството на автора и проблемите на българското общество в различни етапи от неговото развитие. 3. Посочва трайните общочовешки ценности, проблематизирани в творбата.				проблеми с основни етични и естетически категории.
Ядро 3: Социо-културна и литературна компетентност: общуване с художествената творба	Стандарт 3: Извършва самостоятелен подбор на четива и използва популярни информационни източници за книжовната продукция. Мотивира индивидуалния си читателски избор, като посочва актуалната за него проблематика и съдържание, увлекателност на сюжета, рецептивни нагласи по отношение на различия жанрове, автори и пр. Очаквани резултати Ученикът: 1. Умее да намира информация за книжовната продукция в традиционните и електронните средства за информация. 2. Умее да подбере четиво според индивидуалните си предпочитания. 3. Може да мотивира читателския си избор, като посочи предпочитания към проблематика и съдържание на творбата, увлекателност на сюжета, очаквания за въздействие по отношение на различни жанрове, автори и пр.	Учениците трябва: 1. Да умеят да търсят информация за книжовната продукция. 2. Да подбират четива, съгласно предпочитанията си, следвайки читателския си опит и информацията, която получават от името на автора, жанра на произведението, издателската поредица, анотацията, оформлението, отделни пасажии от произведението, литературните обзори и критики и т. н. 3. Да обосновават читателските си предпочитания, като обръщат внимание на отделни аспекти от съдържанието и строежа на предпочитаните литературни произведения.	книжовна продукция, информационни източници	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да контактуват постоянно с популярни източници на информация за книжовната продукция (традиционни и електронни); 2. Да избират самостоятелно четива и да получават консултации за това от учителя или от други специалисти. 3. Да разговарят по проблеми, засегнати в книги, които са чели по самостоятелен избор, и да мотивират читателските си предпочитания.	Прилагат знанията и уменията си, получени в часовете по информационни технологии, за работа с електронни средства за информация
	Стандарт 4: Открива и коментира връзката между художествения смисъл на литературното произведение и житейските проблеми, които стоят пред личността. Очаквани резултати Ученикът: 1. Открива в изучаваните произведения онези общи хуманитарни принципи, които са	Учениците трябва: 1. Да разбират диалога на читателя с творбата, литературния герой и автора. 2. Да разбират спецификата на художественото въздействие като особен вид естетически опит, подлагащ на проверка хуманитарната култура на личността.	асоциация, имитация, игра, катарзис, ирония	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да откриват актуална проблематика в изучаваните творби и да я съпоставят с образци на съвременната култура. 2. Да дискутират по хуманитарни въпроси, свързани с откритите в произведението обществени и човешки проблеми.	

	валидни и до днес, независимо от промените в историческото развитие на обществото. 2. Формулира съществените хуманитарни проблеми, стоящи пред съвременните общества и индивиди, и свързва тези проблеми с трайните ценности, открити в анализирания творби.				
Ядро 4: Социо-културна и литературна компетентност: създаване на изказвания и писмени текстове	Стандарт 5: Владее структурата на литературноинтерпретативното съчинение и на есето на литературна тема и изпълнява специфичен литературен тест за проверка на компетентности. Очаквани резултати Ученикът: – задълбочава знанията и развива уменията си за написване на литературноинтерпретативно съчинение и на аргументативно есе на литературна тема.	Учениците трябва да усвоят: 1. Аргументативен тип текст – същност и структура – структурни компоненти, проблем, твърдение, аргументация; – аргументация чрез разсъждаване и интерпретация. 2. Разновидности на текстовете от аргументативен тип – литературноинтерпретативното съчинение; – есето като текст с аргументация, базирана върху интерпретация на литературни творби. – есе на свободна тема. 3. Техники за изграждане на есе и литературноинтерпретативно съчинение	цитат, позоваване, композиция, анализ, интерпретация, литературен обзор, рецензия, анотация	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да анализират и да интерпретират изучаваните в клас литературни произведения. 2. Да пишат литературноинтерпретативно съчинение или аргументативно есе по зададена литературна тема, като ученикът избира жанровата стратегия на текста си. 3. Да анализират чужди литературни интерпретации и аргументативни есета на литературна тема и да създават план за свои по зададена тема. 4. Да анализират допуснатите грешки.	

Учебна програма по литература за XI клас – задължителноизбираема непрофилирана и задължителноизбираема профилирана подготовка

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебно съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки
Ядро 1: Социо-културни компетентности	Стандарт 1: Коментира при анализ на литературна творба възлови хуманитарни проблеми, породени от нарушаването на универсалната ценностна система. Очаквани резултати Ученикът: 1. Разбира и коментира същността на основните конфликти в изучаваните произведения и техния хуманитарен смисъл. 2. Съотнася конфликтите на национална, класова и др. основа към универсалните човешки ценности и тълкува тяхната валидност.	Учениците трябва: 1. Да разбират, че художествените конфликти отразяват дилемите на времето. 2. Да осмислят, че конфликтите в художествената творба често надхвърлят границите на епохата и придобиват универсален и общочовешки смисъл.	конфликт, универсална ценност основни конфликти	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят със съдържанието на изучаваните творби и да коментират възловите нравствени конфликти в тях, извличайки характерните за епохата идеи за човека и обществото. 2. Да откриват трайното и непреходното в литературата.	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят със съдържанието на изучаваните творби и да коментират възловите нравствени конфликти в тях, извличайки характерните за епохата идеи за човека и обществото. 2. Да откриват трайното и непреходното в литературата.
	Стандарт 2: Анализира проблемите, възникнали при сблъсъка между различни човешки общности, или проблемите, възникнали при противопоставянето на човешката общност с универсалните ценности.	Учениците трябва: 1. Да разберат, че сблъсъците между човешките общности имат мирогледна и ценностна основа. 2. Да придобият представа, че доброто и правилното на всяка общност често пъти противоречи на представите	основни конфликти	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да анализират и коментират основните конфликти в литературата и да ги съпоставят със своя личен и човешки опит, както и с основните хуманитарни идеи на съвременността.	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да анализират и коментират основните конфликти в литературата и да ги съпоставят със

	Очаквани резултати Ученикът разбира: 1. Идейните и културните основания за сблъсъците между ценностните системи на различните човешки общности (етнически, национални, класови). 2. Последиците от сблъсъка на ценностите, изповядвани от дадена човешка общност с универсалните ценности.	на другата. 3. Да осъзнаят, че при решаване на своите проблеми човешките общности често пъти възприемат ценностни ориентири, които са в дисхармония с универсалните: – етническите и националните сблъсъци и нарушените универсални ценности; – класовите сблъсъци и нарушените универсални ценности.			своя личен и човешки опит, както и с основните хуманитарни идеи на съвременността.
	Стандарт 4: Открива в развитието на българската литература различни фази от формирането на българската национална идентичност. Очаквани резултати Ученикът: 1. Разбира основните идеи на българската литература, свързани с изграждането на националната идентичност. 2. Осмисля различните решения на проблема за националната и културна идентичност.	Учениците трябва: 1. Да разбират основните идеи на българската литература за изграждане на национална и културна идентичност: – аспекти в осмислянето на темата за националното (език, пространство, история); – национален пантеон на героите; – мястото на българската култура в европейската. 2. Да познава различните решения на проблема за националната и културната идентичност: – специфика на националната идентичност и приобщаване към европейски и универсални ценности; – конфликтът „млади“ и „стари“; – проблемът „свое“ и „чуждо“.	нация, свое и чуждо, национална идея, образите на родното	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят с основните произведения на българската литература, където са изразени идеите за национална идентичност. 2. Да проследят развитието на идеята за национална идентичност, национално самосъзнание и на националните идеали в изучаваните произведения.	В съпоставка с изученото по история да се затвърдят и разширят представите за българска национална идентичност.
Ядро 2:	Стандарт 1:	Учениците трябва: 1. Да разширят знанията за	персонажна система	На учениците трябва да се даде възможност:	

Литературн и компетентности	Характеризира жанровата специфика и поетиката на изучените произведения. Характеризира персонажната система с оглед на различните функции, изпълнявани от героите в структурата на текста. Обяснява ролята на художествения език за цялостното художествено внушение. Разбира особеностите на различните видове стихосложение. Очаквани резултати Ученикът: 1. Разбира особеностите на художествения език в анализирания произведение; 2. Тълкува жанровата природа на изучаваното произведение; 3. Разбира мястото на образите на героите в персонажната система.	естетическите и художествените проблеми на литературата: – естетически характер на литературата; – основни естетически категории; – сюжет и фабула; – композиция; – образи на героите; – език и стил на художественото произведение; – разликите в поетиката при художествените направления; – стихосложение. 2. Да разширят знанията си за жанровата природа на произведенията и връзката им с жанровата система на българската литература.	памфлет, политическа сатира, мемоарна проза, идилия, мистификация, елегия, символистична поема	1. Да се запознаят с развитието на литературните жанрове в българската литература и да коментират влиянието на жанровата организация върху смисъла и въздействието на анализирания произведение. 2. Да коментират особеностите на персонажната система и принципите за идентификация между герой и читател. 3. Да анализират проявленията на художествения език в изучаваните произведения.	
	Стандарт 2: Познава основните характеристики на изучените литературни направления/школи и техните върхове художествени постижения. Очаквани резултати Ученикът: 1. Познава спецификата на възрожденската поетика.	Учениците трябва: 1. Да определят основните художествени принципи на възрожденската литература. 2. Да познават развитието на жанровата система в творчеството на Вазов и поетиката на литературата до края на XIX в. 3. Да обосновава реалистичното и сатиричното	„млади“ и „стари“, естетически индивидуализъм, символизъм	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят с най-важните особености на отделните направления и школи и да ги прилагат в анализа на изучаваните творби.	

	2. Познава особеностите на различните модернистични поетики (кръгът „Мисъл“, символизъм).	отношение към следосвобожденската действителност в белетристиката. 4. Да познава поетическите езици на модерната естетика: – кръгът „Мисъл“; – символизъм.			
	Стандарт 4: Познава историята на българската литература като част от общия европейски литературен процес и обществената и културна история на България (съгласно заложеното в програмата за второ равнище учебно съдържание). Очаквани резултати Ученикът: 1. Познава особеностите на българското литературно развитие като част от единния европейски процес, като освен авторите и произведенията от първо равнище познава: 1.1. Христо Ботев „Гергьовден“, „В механата“, „Патриот“, „Странник“, „Пристанала“ Публицистика. 1.2. Иван Вазов Лирика: „Векът“, „Апатията“, „Пустота“, „Отечество любезно“	Учениците трябва: 1. Да познават основните характеристики на Българската литература в периода на национално-освободителните борби. 2. Да познават процеса на развитие на жанровете в литературата: – от фолклорната поетика към поетиката на европейската и световната литература; – обогатяване и развитие на художествения език. 3. Да отчитат ролята на мемоаристиката при изграждането на образа на миналото като нравствен коректив на следосвобожденската реалност. 4. Да осмислят проблемите, възникващи от конфликта между възрожденски идеали и идеалите на следосвобожденската действителност: – реалистичен и критически поглед към новата реалност; – идеали и разочарование;		На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят с основните произведения на българската литература и да коментират главните културно-исторически и художествени проблеми, разработвани от тях. 2. Да проследят разволя на литературния процес. 3. Да си изясняват литературните явления в съпоставка на автори и произведения от българската и европейската литература. 4. Да разширят, задълбочат и надграждат знанията си чрез детайлизиране.	Да осъзнават взаимовръзката между историческите събития и литературния процес, между националната идеология и темите и проблемите в литературата.

Проза: „Кардашев на лов“, „Травиата“ „Немили-недраги“, Драма: „Хъшове“ 1.3. Захари Стоянов „Записки по българските въстания“ 1.4. Алеко Константинов Пътепис: „До Чикаго и назад“ и др. Фейлетони: „Херострат II“, „Миш-маш“ и др. 1.5. Д-р Кръстев Кръгът „Мисъл“. 1.6. П. Ю. Тодоров Идиллия. Драма. По избор: „Змейова сватба“ или „Зидари“ 1.7. П. П. Славейков „На острова на блажените“ Статии (по избор) 1.8. П. К. Яворов „Стихотворения“, „Безсъници“, „Прозрения“, „Подир сенките на облаците“; 1.9. Елин Пелин Разкази: „Кумови гости“, „Пролетна измама“, „Изкушение“, „Самодивските скали“ Повест: „Земя“ 1.10. К. Христов – лирика 1.11. Поет символист по	– сатира на отрицателните страни на националния характер. 5. Да осъзнават новите тенденции в литературното развитие като търсене и утвърждаване на индивидуални и универсални ценности: – естетическият конфликт „стари и млади“; – традиция и модернизъм, национално и европейско; – нов поглед към национално-освободителните борби; – ценностите на личността; – драмата на познанието и себепознанието; – тенденция към развитие без противопоставяне на традицията.			

	избор – лирика 1.12. Димчо Дебелянов Лирика: „Легенда за разблудната царкиня“				
Ядро 3: Социо- културна и литературна компетент- ност: общуване с художестве- ната творба	Стандарт 1: Поставя изучаваната литературна творба в конкретен художествен контекст и коментира специфичните ѝ особености в съответствие с породилата я художествена практика на направлението или школата. Очаквани резултати Ученикът: 1. Познава различните етапи от развитието на българския художествен процес: – анализира произведения с оглед на тяхната поетика и стилистика; 2. Отчита спецификата на творбата с оглед на практиката на определени художествени направления и школи	Учениците трябва: 1. Да диференцират исторически обусловените проблеми на българския социокултурен модел: – борбата за изграждане на „българина в роба“; – стремежът за откриване на „човека в българина“; – модернистичните търсения и техните специфични проявления (манифести, издания, характерни тематични и езикови предпочитания). 2. Да обвързват литературната интерпретация на художественото произведение с въздействените му особености и пораждащия го социокултурен контекст. 3. Да обвързват литературната интерпретация на смисловите и въздействените аспекти на художествената творба от позицията на нашето време.	художествена норма, функции на литературната творба, манифест	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да откриват в проблематиката на разглежданата творба характерната за епохата художествена норма. 2. Да отчитат връзката между творбата и художествената практика на школата или направлението, което я поражда.	
	Стандарт 2: Анализира художествената творба от гледна точка на различни интерпретаторски подходи. Коментира художествено произведение	Учениците трябва: 1. Да правят интерпретация от гледна точка на художествените идеи: – на основни художествени	анализ, интерпретация, интерпретативен подход, школа в	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят с многообразието на интерпретативните подходи към художествената творба и	Прилагат знанията и уменията за анализ и интерпретация в работата с художествени

	с оглед на спецификата на идейно-художествената му проблематика (водещи хуманитарни идеи, основни конфликти и техния ценностен смисъл, персонажите и тяхната роля при формиране на цялото художествено внушение на творбата, главните компоненти в структурата на творбата). Очаквани резултати Ученикът: 1. Извършва анализ на изучавана литературна творба.	идеи на епохата и да коментират тяхното проявление в творбата; – да съпоставят възможните смисли на творбата към пораждащия контекст и съвременното тълкуване. 2. Да прави избор на интерпретативен подход.	литературознанието	различните школи в литературознанието, свързани с тях. 2. Да се запознаят с принципите на различни интерпретаторски подходи и титулни образци от тях.	текстов в часовете по чуждоезиково обучение.
	Стандарт 3: Мотивира индивидуалния си читателски избор, като посочва специфични художествено-естетически критерии (значимост на хуманитарната проблематика, стилкови особености, принадлежност на автора към предпочитана литературна традиция и пр.). Очаквани резултати Ученикът: Мотивира читателски избор в съответствие с изграден естетически вкус и естетически критерии.	Учениците трябва: 1. Да развият мотивация за четене. 2. Да разбират потребността от четене като духовна необходимост и естетическа наслада.	критерии за подбор на четиво, мотивация на читателския избор	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да разговарят за мотивите, които ги водят при избор на четиво. 2. Да коментират своя и на другарите си избор. 3. В разговор помежду си и с учителя да повдигат хуманитарни въпроси, които ги вълнуват, и да търсят литература, която да им помогне при житейските решения.	
	Стандарт 4: Използва литературнокритически	Учениците трябва: Да знаят, че: 1. Съществува богата	литературна критика, анализ и	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят с най-	Прилагат знанията и уменията си, получени в

	текстове и заема позиция спрямо изразените в тях идеи. Очаквани резултати Ученикът: 1. Показва осъзната необходимост от работа с литературнокритически текстове, умее да ги чете, разбирайки гледната точка на автора и проследява логиката на неговите аргументи. 2. Осъзнава, че както гледната точка, така и аргументацията, изразяват само една възможна позиция спрямо творбата; 3. При несъвпадение с изразените от автора мнения аргументира възраженията си, като представя тълкуване, което според него отразява по-адекватно смисъла и въздействието на интерпретирания текст или проблем.	традиция за анализ и интерпретация на художествената литература. 2. Нейното съществуване се обуславя от факта, че художественият текст може да формира множество смислови внушения и въздействия. 3. Литературнокритическият текст трябва да се чете само като едно възможно мнение – мнението на автора не е истина от последна инстанция. 4. Позоваването на литературно-критически анализ трябва да става само тогава, когато се заема някаква позиция спрямо изказаното от автора (включително съгласие и подкрепа), самоцелното цитиране и перефразиране на чужди мисли е спекулативно.	интерпретация, позоваване	представителните текстове на литературнокритическата традиция, интерпретираща развитието на българската литература. 2. Да подлагат на дискусия изказаните от автора на литературнокритическия текст мнения. 3. Да формулират собствени мнения, облягайки се върху няколко прочетени литературнокритически мнения, със заемане на позиция спрямо предходните гледни точки.	часовете по информационни технологии, за работа с електронни средства за информация.
Ядро 4: Социо-културна и литературна компетентност: създаване на изказвания и писмени текстове	Стандарт 2: Практически владее някои основни литературнокритически жанрове (кратък отзыв за неизучавано произведение; анотация; кратка характеристика на автор). Очаквани резултати Ученикът може:	Учениците трябва: 1. Да усвоят: – разновидностите на есето с оглед на предмета, целта и комуникативната задача; – разновидностите на литературноинтерпретативното съчинение (отзив, рецензия, анотация, характеристика на автор).	отзив, анотация, рецензия, характеристика на автор	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да се запознаят с особеностите на отзива, анотацията, рецензията и характеристиката на автор от представителни образци, осигурени от учителя за работа в клас. 2. Да анализират структурата и да направят план на чужд	Овладяването на техниката на отзива и анотацията е важно условие за работата и по другите предмети, а по-късно – и в живота.

	1. Да направи отзив за неизучавано произведение. 2. Да направи анотация. 3. Да направи характеристика на автор.			образец, а по-късно и на свой. 3. Да правят (устно или писмено) отзиви, анотации, рецензии и характеристики на автор. 4. Да анализират постиженията и да отчитат допуснатите грешки.	
	Стандарт 3: Владее базови реторически умения с цел повишаване въздействената ефективност на изказването си (виж ДООИ за УС по български език). Очаквани резултати Ученикът: 1. Прилага овладените съгласно програмата по български език реторически умения в монологични и дискуссионни изказвания на литературни теми.	Учениците трябва: 1. Да могат да прилагат на практика знанията и уменията за реторическа организация на изказванията.	реторика, реторически похват, въздействие на изказването	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да прилагат на практика наученото за реторическата организация на речта. 2. Да провеждат литературни дискусии, в които да представят аргументирано и въздействено позицията си.	Владеенето на убедителен начин на говорене е фундаментално умение за работата по всички предмети.
	Стандарт 4: Събира, анализира и съпоставя литературна информация от различни източници (научни съчинения, критически статии, речници и енциклопедии, библиографски справочници и пр.), като я организира във вид подходящ, за конкретната задача. Очаквани резултати Ученикът: 1. Умее да търси и намира специфична литературна информация.	Учениците трябва: 1. Да развият уменията си за събиране на литературна информация. 2. Да използват новите технологии, които ни предлагат разнообразни помощни средства.	информация, информационни източници, организиране на информация	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да събират информация в съответствие с целите на своята работа. 3. Да водят записки, конспекти и картотеки. 4. Да организират събраната информация според нуждите на своето изложение.	Умението за събиране на информация и нейното организиране е базово умение за работата по всички предмети.

	2. Познава спецификата на видовете съчинения и прави разлика между нужната за всеки отделен вид информация. 3. Знае да търси нужната му информация – умее да работи с библиотеки, електронни средства за информация и пр. 4. Умее да конспектира правилно с оглед на целите, заради които събира информация. 5. Организира информацията по различни признаци, така че лесно да си служи с нея.				